žemės paviršiaus) 0,8x0,7 m dydžio ir 0,28 m gylio duobutėje, pjūvyje netaisyklingo dubens formos. Kape 1 įkapių nerasta.

Pilkapis 31(4) datuojamas IX–XII a.

SUDOTA BARROW CEMETERY 1

The Nalšia Museum investigated the barrow 31(4) of the Sudota barrow cemetery 1 in 2000. The barrow was disturbed during the equipment of the anti-fire railway line and during the dig of the telegraph pole. The barrow was of a 0.4 m height and of a diameter of 12 m. It was surrounded by the semi-arch shaped ditch. In the centre of the barrow the cremation was found, it contained no burial items. According to the construction of the barrow it is dated to the 9th–12th centuries.

JAKŠIŠKIO PILKAPYNAS

Andra SIMNIŠKYTĖ

2000 m. vasarą buvo atlikti tyrinėjimai Jakšiškio pilkapyne, Anykščių r. (apie to paties pilkapyno tyrimus žr. M. Michelberto straipsnį šiame leidinyje). Pilkapynas yra kairėje keliuko Knitiškiai–Pravydžiai pusėje, 0,05–0,15 km į R nuo Šventosios kairiojo kranto, 0,2 km į P nuo Šventosios ir Dagios upelio santakos, 0,12 km į P nuo Dagios kairiojo kranto, Ukmergės miškų ūkio Vidiškių girininkijos miško 7 kv. P ir PV dalyje ir 8 kv. ŠV dalyje. Prie pat pilkapyno V dalies, į P nuo kvartalinės linijos, yra nedidelis pelkingas ežeriukas.

0,1–0,3 km į P yra dar viena to paties didelio pilkapyno grupė, priklausanti Knitiškių pilkapynui (AR 1277), kuris yra organinė to paties pilkapyno dalis.

Pilkapyne yra 250 pilkapių. Dar apie 50 pilkapių priklauso Knitiškių pilkapynui. Taigi iš viso šiame masyve yra apie 300 pilkapių. Jie yra nuo 5 iki 15 m ar net didesnio skersmens, ir iki 1,5 m aukščio. Dominuoja 7–10 m skersmens ir 0,5–1 m aukščio pilkapiai. Daugelis pilkapių vėlyvi, su grioviais. Pilkapiai pilkapyne sudaro keletą grupelių. Pavienių pilkapių buvo vos vienas kitas.

2000 m. ištirtas vienas pilkapis centrinėje pilkapyno dalyje, ant kalvelės, kuris buvo žalojamas mineralizuojant kvartalinę liniją. Sampilo Š dalis nuardyta kvartalinės linijos. Pilkapis maždaug 9–10 m skersmens ir 0,5–0,7 m aukščio. Jis deformuotas, griovys aiškiai išryškėjo tik sampilo PR papėdėje.

Pilkapis supiltas iš gelsvo smėlio, jį juosė ištisinis griovys su tarpu PR dalyje. Griovys sampilo P dalyje platesnis, 1,3–1,6 m pločio. Pilkapio Š dalyje griovys siauresnis, 0,7–1 m pločio. Griovys užpildytas pilkšvai gelsvu maišytu smėliu. Degėsinga žemė aptikta tik viršutinėje griovio dalyje. Tuo remiantis galima spėti, jog pilkapis supiltas panaudojus žemes iš griovių, o galutiniam suformavimui žemės imtos iš aplinkos. Jas permetant dalinai užpiltas ir griovys. Suformavus pilkapį, iš dalies užpiltame griovyje atliktos tam tikros apeigos su

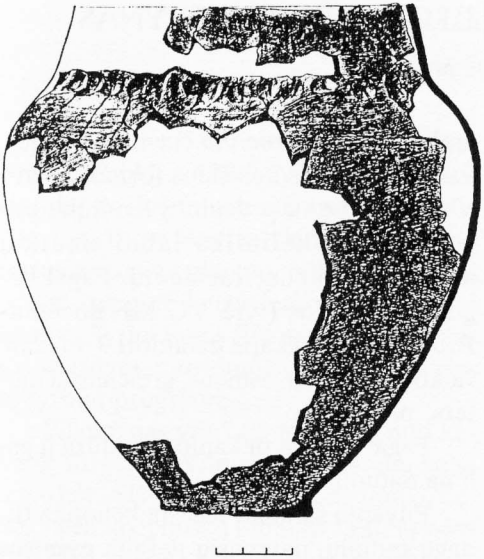

17 pav. Rutulinė amfora iš Jakšiškio pilkapyno. *J. Valančiūtės pieš.*
Fig. 17. Globular amphora from Jakšiškės barrow cemetery.

ugnimi, apie tai liudija anglingos žemės juosta.

0,6–0,7 m gylyje (pilkapio centre) pasiektas pilkapio pagrindas – tamsiai rusvas smėlis, nubarstytas angliukais. Pilkapio centre išryškėjo balkšva ovalios formos dėmė – kapo duobės kontūrai, orientuoti PR (130°) – ŠV kryptimi. Kapo duobė buvo 1,2 m pločio ir 2,1 m ilgio, siaurėjanti link dugno. 0,35 m gylyje nuo pagrindo aptikti žirgo griaučiai. Visiškai kapas atidengtas 0,75 m gylyje nuo pilkapio pagrindo ir apie 1,4–1,5 m gylyje nuo pilkapio viršaus. Iš griaučių geriau išlikusios tik galūnės ir galva. Sprendžiant pagal griaučius, žirgas gulėjo pusiau ant nugaros, pusiau ant šono. Žirgo priekinė dalis buvo orientuota į PR (130°). Galva ant pakaušio, snukis nukreiptas į R. Priekinės galūnės virš galvos, suriestos ir pritrauktos. Žirgo nasruose aptikti geležiniai trinariai žąslai.

Pilkapio V dalyje, apie 1,5 m į V nuo žirgo kapo, pagrindo apatinėje dalyje ir 5–8 cm po juo aptiktas šukių lizdas. Keramikos šukės pasklidusios 1 m^2 plotelyje. Keramika plonasienė, sienelės 0,3–0,5 cm storio, geros kokybės. Visos šukės priklauso vienam puodui – amforai, kuri suskilusi į daugybę mažų šukelių (17 pav.). Puodo aukštis – 27,4 cm, dugno skersmuo – 8,15 cm, angos skersmuo – 17,8 cm. Plačiausioje vietoje ties peteliais puodas yra 24,8 cm skersmens. Aukščiau jis gana staigiai susiaurėja. Perėjimas nuo petelių į kaklelį puoštas įgnybimais ir ąselėmis-gumbeliais su skylutėmis. Puodo paviršius lygus, vietomis pastebimos braukymo žymės. Šukės nieko bendro su vėlyvojo geležies amžiaus pilkapiu ir kapu neturi. Keramika priklauso Rutulinių amforų kultūrai ir datuojama III tūkst. pr. Kr.

JAKŠIŠKIS BARROW CEMETERY

One barrow from the late Iron Age has been investigated in 2000. The barrow was surrounded by the continuous ditch with the interval in the south-east side. Under the foundation of the barrow in the depth of 75 cm the horse skeleton with the iron riding bit with three – jointed mouthpiece have been found. In the lower part of the foundation of the barrow and in 5–8 cm under it the sherd deposit also has been found. The sherds belong to one pot – amphora. Ceramics is dated to the 3rd millennium B.C. and belongs to the Globular Amphora culture.